

การพัฒนาแบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

A DEVELOPMENT OF INTERNAL QUALITY ASSURANCE AUDIT FORM OF THE BASIC EDUCATION

ผู้วิจัย

ณัฐพล ตันเจริญทรัพย์¹

Nattapon Tancharoensap

กรรมการควบคุม

รศ.ดร. บุญเรียง ขจรศิลป์²

ดร. พิกุล เอกวารังกูร²

Advisor Committee

Assoc.Prof.Dr. Boonreang Kajornsini

Dr. Pikun Ekwarangkoon

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และตรวจสอบคุณภาพในประเด็นของความตรงและความเที่ยง โดยมีขั้นตอนดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์แนวทางการปฏิบัติงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นตอนที่ 2 การสร้างแบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาคุณภาพแบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กลุ่มที่ศึกษา ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ จำนวน 450 คน ผู้บริหาร จำนวน 30 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ การสอบถาม การสังเกต และการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติบรรยาย และการวิเคราะห์เชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) แบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ตรวจสอบข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 ตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายใน

สถานศึกษา โดยเนื้อหาประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 8 ประการ ตามประกาศกฎกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมคำอธิบาย มี 11 ตัวบ่งชี้ และประเด็นการตรวจสอบ 46 ประเด็น และระดับคุณภาพการปฏิบัติงาน 5 ระดับ รวมทั้งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และแหล่งข้อมูล และตอนที่ 3 ตรวจสอบข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา และ 2) แบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความตรงตามเนื้อหา มีความตรงตามโครงสร้าง และมีความเที่ยงทั้งฉบับ 0.9608

คำสำคัญ : การพัฒนาเครื่องมือ, ระบบประกันคุณภาพภายใน

ABSTRACT

The main objective of this research was to develop audit form of internal quality assurance system of the education institution and study to validity and reliability. The step of this study

¹นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัยและประเมินทางการศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

composed of three phases as follows: phase 1-Synthesize outstanding guidelines from the working of internal quality assurance system of the education institution, phase 2-Draft audit form, phase 3-study to validity and reliability. The study groups consisted of 450 supervisors and 30 administrators. The data were collected from document, interview, questionnaires, observation and focus group. The quantitative data were analyzed by descriptive statistics and qualitative data were analyzed by content analysis. The research result revealed that: 1) The audit form of internal quality assurance system of the education institution consisted of three part—the first part concerned school general information; the second part to check of Internal quality assurance system, comprise 8 components of the ministerial regulation, 11 indicators, 46 issues and and quality level indicating the performance of the education institution includes method of data collection and data source; the three part to check suggestions for improvement. 2) The audit form had content validity, construct validity and reliability was 0.934

Keywords : A development test, Internal quality assurance model

บทนำ

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกและกระบวนการที่สำคัญประการหนึ่งที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและสร้างความมั่นใจให้กับผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่

เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนต้องได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงเท่าเทียม สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรที่กำหนดและที่สังคมต้องการกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันให้สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษาและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยได้ประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อ พ.ศ. 2546 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553 เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษา ยึดเป็นกรอบการดำเนินงาน โดยให้ดำเนินการ 8 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
  2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
  3. จัดระบบบริหารและสารสนเทศ
  4. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
  5. จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
  6. จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
  7. จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน
  8. จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
- องค์ประกอบดังกล่าว เป็นกระบวนการที่เชื่อต่อการผลักดันให้สถานศึกษาได้พัฒนาระบบการ

ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ พร้อมทั้งได้จัดทำเอกสารแนวทางการเขียนรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2546 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2549 เพื่อให้สถานศึกษามีแนวทางในการรายงานผลการดำเนินงานผลการปฏิบัติงาน ตามแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา พร้อมทั้งประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและปฐมวัย 18 มาตรฐาน

จากรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษา ตั้งแต่ พ.ศ. 2546 เป็นต้นมาพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 90 รายงานคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) 14 มาตรฐาน และรายงานประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและปฐมวัย 18 มาตรฐาน ซึ่งสถานศึกษามากกว่าร้อยละ 80 มีผลการประเมินตนเองอยู่ในระดับ ดี และ ดีมาก ปัญหาที่พบ คือ สถานศึกษาไม่มีการรายงานผลการปฏิบัติงานตามประกาศกฎกระทรวงฯ 8 องค์ประกอบ แต่ทุกแห่งจะรายงานในลักษณะข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของสถานศึกษา แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในรอบปี การสรุปผลการพัฒนาและการนำไปใช้ รวมทั้งสถานศึกษาทุกแห่งจะรายงานผลการประเมินตนเอง 18 มาตรฐานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและปฐมวัย แต่กระบวนการให้ได้มาซึ่งผลการประเมินขาดหายไป การดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพตาม 8 องค์ประกอบส่งผลต่อคุณภาพสถานศึกษาอย่างไร ขั้นตอนการทำงานตาม 8 องค์ประกอบมีคุณภาพหรือไม่มีคุณภาพ ไม่มีการรายงานให้ทราบ แต่มีผลการประเมินคุณภาพสถานศึกษาอยู่ในระดับดี และ ดีมาก ประกอบกับสภาพสถานศึกษาปัจจุบัน มีการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพ

การศึกษาภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวง 8 องค์ประกอบแบบแยกส่วน ไม่มีการตรวจสอบทวนการดำเนินงาน ระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่มีดำเนินการได้มากน้อยไม่เท่ากัน ซึ่งเป็นระบบประกันที่ตายไม่มีชีวิต ขาดการเคลื่อนไหวที่ต่อเนื่อง ขาดการผุดงระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา : 2549) ซึ่งสอดคล้องกับการบรรยายพิเศษของศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวาณิช (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) เรื่องการประกันคุณภาพอย่างยั่งยืน พบว่าสภาพปัญหาการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพของโรงเรียนเป็นการจำใจทำตามกฎหมาย ไม่เห็นคุณค่าหรือความสำคัญ ทำด้วยความไม่เข้าใจ มีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน ทำไม่ต่อเนื่อง เป็นกิจกรรมเฉพาะกิจ ทำแต่ประกันคุณภาพ ประเมินผลงานตามมาตรฐาน แต่ไม่ประเมินความเหมาะสมของระบบประกันคุณภาพที่กำหนด พัฒนาคุณภาพในมาตรฐานที่ไม่ผ่านหลังทราบผล โดยไม่วิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพ ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะนักวิชาการ รับผิดชอบงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งทำหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และประเมินคุณภาพของของสถานศึกษา จึงสร้างและพัฒนาเครื่องมือตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือประเมินเพื่อพัฒนาในการติดตามตรวจสอบระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครื่องมือที่สร้างขึ้นทำให้สามารถทราบรายละเอียดขั้นตอนกระบวนการทำงานของสถานศึกษาตาม 8 องค์ประกอบได้อย่างชัดเจนตามกรอบประกาศกฎกระทรวงศึกษาธิการ ฯ สามารถตอบคำถามได้ว่า

ผลการประเมินที่ได้มาจากกระบวนการทำงานอย่างไรบ้าง ทำให้แก้ปัญหา พัฒนา ปรับปรุง ส่งเสริม สนับสนุน ได้ตรงจุด ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบระบบประกันคุณภาพฯ ดังกล่าว

ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จะเป็นสารสนเทศสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อให้ได้แนวทางการบริหารจัดการ ส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา และเป็นการตอบสนองนโยบายรัฐบาลกับยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และสอดคล้องตามจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี พ.ศ. 2556 โดยมุ่งเน้นให้สถานศึกษาทุกแห่งได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ มีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็งและได้รับการรับรองจากการประเมินคุณภาพภายนอก โดยมีมาตรการสำคัญ คือ พัฒนาส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็งเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก โดยกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จร้อยละ 100 ของสถานศึกษาที่มีระบบการประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็งครบองค์ประกอบตามกฎกระทรวงฯ ผลการวิจัยทำให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เครื่องมือตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เชื่อมโยงถึงระดับคุณภาพสถานศึกษาและได้สารสนเทศที่จำเป็นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน ปรับปรุง พัฒนาสถานศึกษาให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีคุณภาพยั่งยืน และเป็นแนวทางเสนอเป็นนโยบายเร่งรัดในการปรับระบบการพัฒนางานในสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา และตรวจสอบคุณภาพแบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในประเด็นของความตรงและความเที่ยง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นพัฒนาแบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในประเด็นของความตรงและความเที่ยง ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์แนวทางการปฏิบัติงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1. ศึกษาตำรา เอกสารวิชาการ บทความ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พร้อมทั้งวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลประกาศกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับปรับปรุงใหม่ ภาระงานของสถานศึกษาจากหน่วยงานต่างๆ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน/ปฐมวัย มาตรฐานการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน (SBM) โรงเรียนดีมีคุณภาพ มาตรฐานเขตพื้นที่การศึกษา และข้อมูลที่ต้องการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

2. วิเคราะห์ สังเคราะห์รูปแบบและแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่เข้มแข็ง และสถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practice) เพื่อให้ได้แนวทางในการกำหนดประเด็นในการตรวจสอบคุณภาพ ประเด็นแนวทางในการดำเนินงาน และแนวทางในการสร้างเกณฑ์ระดับคุณภาพการปฏิบัติงาน ซึ่งจะทำได้ตรงและครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ภายใต้กรอบตามประกาศกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 ซึ่งประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) การจัดทำให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) การจัดทำให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และ 8) การจัดทำให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างแบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1. ยกร่างแบบตรวจสอบโดยใช้ข้อมูลกรอบแนวคิด โครงสร้าง และเนื้อหาของเครื่องมือตรวจสอบระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ประเด็นในการตรวจสอบคุณภาพองค์ประกอบหลัก 8 ด้าน ตามประกาศกฎกระทรวงฯ พ.ศ. 2553 และเกณฑ์ระดับคุณภาพการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในแต่ละองค์ประกอบ ที่ได้จากการศึกษาตำรา เอกสารวิชาการ บทความ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและมีความสำคัญต่อความสำเร็จของสถานศึกษา หรือการดำเนินงานที่ทำให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อใช้เป็นแนวทางพื้นฐานที่จะนำไปใช้ในการจัดประชุมกลุ่มสนทนา (focus group

discussion) โดยเชิญศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญหรือดูแลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา เข้าร่วมประชุมกลุ่มสนทนา รวมทั้งสิ้น 50 คน เพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้คุณภาพตามองค์ประกอบหลัก 8 ด้าน ที่มีความสมบูรณ์ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และระดับคุณภาพการปฏิบัติงานตามตัวบ่งชี้ ที่ครอบคลุมกรอบแนวคิดที่กำหนด โดยคำนึงถึงหลักการสร้างให้มีความชัดเจน สื่อความหมายตรงกัน กะทัดรัด ง่ายต่อความเข้าใจ มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ร่างแบบตรวจสอบและประเด็นการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

2. ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา โดยผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษา คุณภาพการศึกษา และด้านการวัดประเมินผลการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของตัวบ่งชี้แต่ละองค์ประกอบหลัก มีความสอดคล้อง ครอบคลุมองค์ประกอบหลัก 8 ด้าน หรือไม่โดยใช้วิธีการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of item objective congruence) ซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบระหว่างตัวชี้วัดกับองค์ประกอบหลักแต่ละด้าน และใช้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าตัวชี้วัดนั้นเหมาะสม สอดคล้อง ครอบคลุมองค์ประกอบหลัก ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าตัวชี้วัดนั้นเหมาะสม สอดคล้อง ครอบคลุมองค์ประกอบหลัก และให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าตัวชี้วัดนั้นไม่เหมาะสม สอดคล้อง ครอบคลุมองค์ประกอบหลัก โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50–1.00 มีค่าความตรงใช้ได้ ถ้าตัวบ่งชี้ที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุงยังใช้ไม่ได้ พิจารณาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำแล้วคัดเลือกไปใช้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาคุณภาพแบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1. ตรวจสอบความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติ โดยการยืนยันฉันทามติ ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปให้ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขตพื้นที่ 225 แห่ง แบ่งเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 183 แห่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกระดับมัธยมศึกษา 42 แห่ง แห่งละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 450 คน ตรวจสอบความเหมาะสมระหว่างตัวชี้วัดกับองค์ประกอบหลักแต่ละด้าน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้คือแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราวัดประมาณค่า 4 ระดับ คือ ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง ไม่เหมาะสม เหมาะสม และเหมาะสมอย่างยิ่ง โดยข้อมูลที่รวบรวมมาผู้วิจัยพิจารณาแบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม คือ รวบรวมความถี่ของผู้ที่มีความเห็นว่าเป็นไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง และไม่เหมาะสม เป็นกลุ่มที่มีความเห็นว่าเป็นไม่เหมาะสม และรวมความถี่ของผู้ที่มีความเห็นว่าเป็นเหมาะสมอย่างยิ่ง และเหมาะสม เป็นกลุ่มที่มีความเห็นว่าเป็นเหมาะสม โดยคัดเลือกรายการที่มีผู้ลงมติว่าเหมาะสมตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา การแจกแจงความถี่ร้อยละ

2. ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงตามโครงสร้าง ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) โดยผู้วิจัยใช้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งสิ้น 450 คน การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง เพื่อศึกษาความสอดคล้อง

ระหว่างโมเดลกับข้อมูลที่มีกรอบแนวคิดตามทฤษฎีและโมเดลทางทฤษฎีรองรับ ได้ตัวบ่งชี้คุณภาพตามองค์ประกอบหลัก 8 ด้าน พร้อมทั้งตรวจสอบระดับคุณภาพการปฏิบัติงานของสถานศึกษาตามตัวบ่งชี้ที่สร้างขึ้นในแต่ละองค์ประกอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

3. ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงด้วยวิธีหาความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน (Interrater reliability) โดยนำแบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ไปใช้กับโรงเรียน จำนวน 30 โรงเรียน จาก 10 เขตพื้นที่การศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาละ 3 โรงเรียน ประกอบด้วย สถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ซึ่งในแต่ละโรงเรียนจะได้รับการตรวจสอบจากศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน และครูผู้รับผิดชอบด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 1 คน ตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และนำผลการประเมินมาหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Method) (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544 : 28) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบตรวจสอบการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ coefficient of correlation ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยขอเสนอผลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผลการสังเคราะห์แนวทางการปฏิบัติงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1) ผลจากการศึกษาดำรง เอกสารวิชาการ บทความ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ

ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พร้อมทั้งวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลประกาศกฎกระทรวงศึกษาธิการฯ ภาระงานของสถานศึกษาจากหน่วยงานต่างๆ มาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน/ปฐมวัย มาตรฐานการบริหารโดย ใช้สถานศึกษาเป็นฐาน (SBM) โรงเรียนดีมีคุณภาพ มาตรฐานเขตพื้นที่การศึกษา และข้อมูลที่ต้องการ ศึกษาพบว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วยการพัฒนาคุณภาพ การติดตามตรวจสอบ คุณภาพ และการประเมินคุณภาพ และปัจจัยที่ส่งผล ต่อระบบการประกันคุณภาพการศึกษา คือ ภาระงาน ในสถานศึกษาซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นมากต่อ การดำเนินการจัดการศึกษา เพราะเปรียบเสมือนกลไก สำคัญของการนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้สถานศึกษา บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่ต้องการพัฒนา ผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานหลักสูตร และ ความต้องการของท้องถิ่น โดยภาระส่วนใหญ่จะครอบคลุม ภารกิจด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป และเมื่อ วิเคราะห์ภาระงานของสถานศึกษา ภารกิจในการ ดำเนินงานตามกฎกระทรวงฯ และภาระงานที่ สถานศึกษาปฏิบัติเป็นประจำอยู่แล้ว ได้กรอบแนวคิด มากำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการเพื่อให้สังเกตและ สามารถวัดได้ตรงตามเนื้อหา ตามกฎกระทรวงฯ ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบหลัก

2) ผลจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์รูปแบบ และแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาที่เข้มแข็ง และสถานศึกษาที่มี วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ พบว่า ในภาพรวมของการ ดำเนินงานที่ทำให้สถานศึกษามีการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาที่เข้มแข็ง มีคุณภาพ ตามประกาศ กฎกระทรวงฯ เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการ ประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง

กำหนดหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกัน คุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554 มีประเด็นแนวทางในการดำเนินงานจำแนกตาม องค์ประกอบ ดังนี้ โดยองค์ประกอบที่ (1) การกำหนด มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีประเด็นในการ ดำเนินงานที่สำคัญ คือ การกำหนดผู้รับผิดชอบกำหนด มาตรฐานของสถานศึกษา การจัดทำมาตรฐานการศึกษา การทำประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็น และการ ประกาศและเผยแพร่ (2) การจัดทำแผนพัฒนาการ จัด การศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา มีประเด็นในการดำเนินงาน ที่สำคัญ คือ การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ จำเป็นของสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจเป้าหมาย การพัฒนาอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม การกำหนด บทบาทหน้าที่และแนวทางการมีส่วนร่วมของ องค์กร หน่วยงาน ชุมชน ท้องถิ่น ไว้อย่างชัดเจน การกำหนด การใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า และการจัดทำแผนปฏิทินการประจำปี (3) การ จัดระบบบริหารและสารสนเทศ มีประเด็นในการ ดำเนินงานที่สำคัญ คือ การจัดกระบวนการบริหาร คุณภาพภายในสถานศึกษาครอบคลุมภารกิจด้านการ บริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงาน บุคคล และการบริหารทั่วไป โดยบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม การกำหนดผู้รับผิดชอบการจัดทำ ระบบสารสนเทศ และมีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ ครอบคลุมภารกิจทุกด้านดังกล่าว โดยมีกรให้บริการ ข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้ต้องการใช้ ทุกฝ่าย (4) การ ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา มีประเด็นในการดำเนินงานที่สำคัญ คือ มีการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดไว้ใน แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และมีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานทุก

โครงการ/กิจกรรม เพื่อพัฒนา ปรับปรุงแผนการดำเนินงาน โดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานตามแผนอย่างชัดเจน (5) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีประเด็นในการดำเนินงานที่สำคัญ คือ การกำหนดผู้รับผิดชอบ ประเด็นสำคัญในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพ ตามโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ตามแผน และมีการรายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (6) การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีประเด็นในการดำเนินงานที่สำคัญ คือ การเตรียมความพร้อมบุคลากรทุกคนโดยทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายใน การกำหนดผู้รับผิดชอบหรือคณะทำงานด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การกำหนดวิธีประเมิน การวิเคราะห์สรุปและรายงานผลการตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรฐาน และจัดทำรายงานผลการให้หน่วยงานต้นสังกัด ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบ (7) การรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน มีประเด็นในการดำเนินงานที่สำคัญ คือ การกำหนดผู้รับผิดชอบจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา มีการรวบรวมข้อมูล สารสนเทศ ที่เกี่ยวข้อง กับข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา และผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี รายงานหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ชุมชนและท้องถิ่น เผยแพร่ต่อสาธารณชน และ (8) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีประเด็นในการดำเนินงานที่สำคัญ คือ สถานศึกษาใช้แนวคิด ขั้นตอนวิธีต่างๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning organization)

มีการนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก ไปใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาครอบคลุมภารกิจด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป และใช้ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาอย่างน้อย 3 ปี ย้อนหลังเพื่อจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีการศึกษาวิเคราะห์/โครงการที่ดำเนินงานอยู่ สนับสนุนกิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการได้ดี และนำเทคนิควิธีการไปใช้ในการพัฒนากิจกรรม/โครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การศึกษาวิเคราะห์/โครงการที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน นำเทคนิควิธีการและเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนากิจกรรม/โครงการที่เป็นจุดอ่อน โครงการที่เป็นจุดแข็ง และสนับสนุนทุกกิจกรรม/โครงการให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การสร้างแบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1) ผลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ได้กรอบแนวคิด โครงสร้าง และเนื้อหาของแบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 8 ประการพร้อมคำอธิบาย 11 ตัวบ่งชี้ ประเด็นการตรวจสอบ รวม 45 ประเด็น และเกณฑ์ระดับคุณภาพการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในแต่ละองค์ประกอบ ตามประกาศกฎกระทรวงฯ พ.ศ. 2553 รายละเอียดดังนี้

1.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 1 กระบวนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประเด็นตรวจสอบ

- 1) กำหนดผู้รับผิดชอบกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา
- 2) จัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่เกิดจาก

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ต่างๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ 3) มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่มีการกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จ 4) มีการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มาจัดทำประชาพิจารณ์เพื่อ รับฟังความคิดเห็น พร้อมประกาศและเผยแพร่ ตัวบ่งชี้ที่ 2 คุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประเด็นตรวจสอบ 1) มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานเขตพื้นที่การศึกษา มาตรฐานคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา นโยบายและจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา 2) มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่มีการกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จ ชัดเจน และเหมาะสม อยู่บนพื้นฐานของศักยภาพของสถานศึกษา ศักยภาพผู้เรียน บริบทชุมชน และท้องถิ่น มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ 3) มาตรฐานและตัวบ่งชี้สะท้อนอัตลักษณ์ตามปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ สอดคล้องนโยบายรัฐบาล หน่วยงานต้นสังกัด จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาสของสถานศึกษา รวมทั้งมาตรการส่งเสริมสถานศึกษาชัดเจน

1.2 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 1 กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประเด็นตรวจสอบ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการที่จำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยศึกษาวิเคราะห์ สภาพบริบททั้งภายในและภายนอก จุดเด่น จุดควรพัฒนา โอกาส อุปสรรค ความจำเป็นของสถานศึกษา และข้อมูลด้านกฎหมาย นโยบาย คุณภาพผู้เรียน ด้านการจัดการศึกษา ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา

และด้านมาตรการส่งเสริม 2) กำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ เป้าหมาย และความสำเร็จของการพัฒนาต่างๆ ให้อย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม โดยมีจุดเน้นที่คุณภาพผู้เรียน 3) กำหนดวิธีการดำเนินงานที่มีหลักวิชา ผลการวิจัย หรือข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อ้างอิงได้ ให้ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการ เพื่อนำไปสู่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ 4) กำหนดการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ ทั้งภายในและภายนอก เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา 5) กำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษา และผู้เรียนรับผิดชอบ และดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ 6) กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางการมีส่วนร่วมของ บิดา มารดา ผู้ปกครอง องค์กร หน่วยงาน ชุมชน ท้องถิ่น ให้อย่างชัดเจน 7) กำหนดการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า 8) จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ตัวบ่งชี้ที่ 2 คุณภาพของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประเด็นตรวจสอบ 1) โครงการ/กิจกรรม ในแผนมีความเชื่อมโยง เหมาะสม สอดคล้องกัน โดยทุกโครงการมีกิจกรรมที่สอดคล้อง และตอบสนองกับมาตรฐานของสถานศึกษา 2) โครงการ/กิจกรรมในแผนมีการระบุวัตถุประสงค์ กลยุทธ์ เป้าหมายความสำเร็จ การจัดสรรทรัพยากรและกรอบเวลาของการดำเนินการตามแผนอย่างชัดเจนเป็นไปได้ ในทางปฏิบัติ 3) แผนปฏิบัติการประจำปีสอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีรายละเอียดโครงการ/กิจกรรม จุดเน้น และกำหนดปฏิทินการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน

1.3 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ตัวบ่งชี้ที่ 1 การจัดระบบบริหารสถานศึกษา

ประเด็นตรวจสอบ 1) กำหนดโครงสร้าง แบบแผน เทคนิค หลักการสำคัญ วิธีการและขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานที่แสดงกระบวนการบริหารคุณภาพ ภายในสถานศึกษา 2) การจัดกระบวนการบริหารคุณภาพภายในสถานศึกษารอบคลุมภารกิจด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป 3) บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ตัวบ่งชี้ที่ 2 การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ

ประเด็นตรวจสอบ 1) กำหนดผู้รับผิดชอบการจัดทำระบบสารสนเทศ 2) มีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ รอบคลุมภารกิจด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป 3) มีการให้บริการข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้ต้องการใช้ ทุกฝ่าย

1.4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 1 กระบวนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประเด็นตรวจสอบ 1) มีการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีการนำแผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติ ตามกรอบระยะเวลา และครอบคลุมทุกโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดไว้ 2) มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานทุกโครงการ/กิจกรรม เพื่อพัฒนา ปรับปรุงแผนการดำเนินงาน 3) ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานตามแผนอย่างชัดเจน

1.5 การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 1 กระบวนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาประเด็นตรวจสอบ 1) กำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 2) กำหนดประเด็นสำคัญของการติดตามตรวจสอบ

คุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งสร้างเครื่องมือ แบบบันทึก ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพ 3) ดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ตามโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ตามแผน 4) มีการรายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และเสนอแนะมาตรการเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) เตรียมการและให้ความร่วมมือในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด

1.6 การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 1 กระบวนการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประเด็นตรวจสอบ 1) การเตรียมความพร้อมบุคลากรทุกคนโดยทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายใน 2) กำหนดผู้รับผิดชอบหรือคณะทำงานด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) กำหนดวิธีประเมิน เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินวางแผนเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ สรุปและรายงานผลการตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรฐาน 4) จัดทำรายงานผลการประเมิน สรุปจุดแข็ง และจุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษาให้หน่วยงานต้นสังกัด ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบ

1.7 การรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ตัวบ่งชี้ที่ 1 กระบวนการจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษาประเด็นตรวจสอบ 1) กำหนดผู้รับผิดชอบจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา 2) มีการรวบรวมข้อมูล สารสนเทศ ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา และผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี 3) ออกแบบการนำข้อมูลสารสนเทศที่รวบรวมไว้ในแต่ละมาตรฐานของสถานศึกษา วิเคราะห์ และแปรผล 4) เขียนรายงาน

ประจำปีของสถานศึกษา โดยนำเสนอข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ 5) รายงานผู้เกี่ยวข้อง ครู ผู้ปกครอง หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ชุมชนและท้องถิ่น เผยแพร่ต่อสาธารณชน (8) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตัวบ่งชี้ที่ 1 กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประเด็นตรวจสอบ 1) สถานศึกษาใช้แนวคิด ขั้นตอน กลวิธีต่างๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ด้วยกลวิธีที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา 2) มีการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning organization) โดยครูและบุคลากรภายในสถานศึกษามีการพัฒนาตนเอง เข้ารับการอบรม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันอยู่ตลอดเวลา มีทีมผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ อย่างหลากหลายมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนความรู้กับองค์กรอื่นๆ มีนวัตกรรมใหม่ๆ ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น 3) นำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก ไปใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาครอบคลุมภารกิจด้านการบริหาร วิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป และใช้ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาอย่างน้อย 3 ปี ย้อนหลัง เพื่อจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) ศึกษาวิเคราะห์/โครงการที่ดำเนินงานอยู่ สนับสนุนกิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการได้ผลดี และนำเทคนิค วิธีการไปใช้ในการพัฒนากิจกรรม/โครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 5) ศึกษาวิเคราะห์/โครงการที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน นำเทคนิควิธีการและเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนากิจกรรม/โครงการที่เป็นจุดอ่อน โครงการที่เป็นจุดแข็ง และสนับสนุนทุกกิจกรรม/โครงการให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ผลตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน มีความคิดเห็นตรงกันว่านิยามกรอบแนวคิดครอบคลุม มีความชัดเจน สอดคล้องกับกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554 และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พ.ศ. 2554 ตลอดจนแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พ.ศ. 2554 และมีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of item objective congruence) พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 0.71–1.00 แสดงให้เห็นว่าตัวบ่งชี้ และระดับคุณภาพ มีความเหมาะสม สอดคล้อง ครอบคลุมองค์ประกอบหลักทั้ง 8 ด้าน

3. การศึกษาคุณภาพแบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1) ผลการตรวจสอบความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติ โดยการยืนยันฉันทมติจากศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขตพื้นที่ 225 แห่ง รวมทั้งสิ้น 450 คน พบว่า ศึกษานิเทศก์ทุกคนเห็นว่า ทุกตัวบ่งชี้และระดับคุณภาพมีความเหมาะสม สอดคล้องกับนิยามศัพท์ตามกรอบแนวคิดในการสร้างแบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยมีค่าร้อยละความเหมาะสม อยู่ระหว่าง 93.0–99.0

2) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของแบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายใน

สถานศึกษา พบว่า โมเดลระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาได้จากค่าไค-สแควร์ (Chi-square = 11.30) ที่องศาอิสระเท่ากับ 23 โดยมีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับหรือเข้าใกล้ 1 (P=0.98) ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 และค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของส่วนเหลือ (RMR) เท่ากับ 0.0014 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ สรุปได้ว่าองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่มีความตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบต่างๆ ดังกล่าวสามารถวัดได้ด้วยตัวชี้วัดได้จริง

3) ผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงด้วยวิธีการหาความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน นำผลการประเมินมาหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Method) ซึ่งมีความเที่ยง 0.9608

ทั้งนี้ผลการใช้แบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลปรากฏว่าผู้ประเมินทุกคนสามารถดำเนินการตรวจสอบได้อย่างถูกต้องทุกคนตรงตามจุดประสงค์

ของแบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพฯ โดยไม่มีข้อสงสัยใดๆ ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงเครื่องมือนี้ให้เป็นฉบับสมบูรณ์ ดังตัวอย่างเครื่องมือ

ตัวอย่างแบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

แบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำไปใช้ติดตามตรวจสอบระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นการตรวจสอบการทำงานของตนเอง เพราะเครื่องมือที่สร้างขึ้นมานั้นทำให้สามารถทราบรายละเอียดขั้นตอนกระบวนการทำงานของสถานศึกษาตาม 8 ภาระงานได้อย่างชัดเจนตามกรอบกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้สามารถส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา ปรับปรุง ให้มีระบบประกันภายในสถานศึกษาที่เข้มแข็งได้ ส่งผลถึงการยกระดับคุณภาพผู้เรียนได้ โดยโครงสร้างแบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีจำนวน 4 ข้อ โดยให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในวงกลม และเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง ดังนี้

- 1) ชื่อสถานศึกษา..... สพป/สพม.....
- 2) เปิดสอนระดับ.....
จำนวน ผู้บริหาร.....คน ครู/อาจารย์.....คน บุคลากรทางการศึกษา.....คน
จำนวน นักเรียน.....คน
- 3) ประเภทของสถานศึกษา
 โรงเรียนมาตรฐานสากล โรงเรียนในฝัน โรงเรียนดีประจำตำบล
 โรงเรียนขนาดเล็ก อื่น ๆ ระบุ.....
- 4) ผู้ตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
1) ชื่อ.....ตำแหน่ง.....
2) ชื่อ.....ตำแหน่ง.....

ตอนที่ 2 แบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ยึดกรอบตามประกาศกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื้อหาประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 8 ประการ พร้อมคำอธิบาย 11 ตัวบ่งชี้ และประเด็นการตรวจสอบรวม 46 ประเด็น และระดับคุณภาพ รวมทั้งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และแหล่งข้อมูล ดังตัวอย่าง

องค์ประกอบที่ 6 การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

คำอธิบาย การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาเพื่อนำมาตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากบุคลากรภายในหรือ ผู้ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งสรุปและรายงานผลการตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรฐาน โดยสรุปจุดแข็ง และจุดที่ควรพัฒนาของ

สถานศึกษาให้หน่วยงานต้นสังกัด ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบ

ประเด็นการตรวจสอบ

ตัวบ่งชี้ที่ 1 กระบวนการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

- 1) การเตรียมความพร้อมบุคลากรทุกคนโดยทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายใน
- 2) กำหนดผู้รับผิดชอบหรือคณะทำงานด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 3) กำหนดวิธีประเมิน เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน วางแผนเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ สรุปและรายงานผลการตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรฐาน
- 4) จัดทำรายงานผลการประเมิน สรุปจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษาให้หน่วยงานต้นสังกัด ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบ

ระดับคุณภาพ

ระดับที่ 1	ระดับที่ 2	ระดับที่ 3	ระดับที่ 4	ระดับที่ 5
○ ดำเนินงานไม่ครบทั้ง 4 ประเด็น	○ ดำเนินงานครบทั้ง 4 ประเด็น แต่ ○ 1) การกำหนดผู้รับผิดชอบหรือคณะทำงานด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ไม่ได้เกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ○ 2) ทุกมาตรฐานใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม ○ 3) จัดทำรายงานผลการประเมิน สรุปจุดแข็ง และจุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษาอย่างชัดเจน นำเสนอให้หน่วยงานต้นสังกัด ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบ	○ สถานศึกษาดำเนินงานครบทั้ง 4 ประเด็น และ ○ 1) การกำหนดผู้รับผิดชอบหรือคณะทำงานด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก ○ 2) ทุกมาตรฐานใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม มีผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากหน่วยงานต้นสังกัดเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ○ 3) จัดทำรายงานผลการประเมิน สรุปจุดแข็ง และจุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษาอย่างชัดเจน นำเสนอด้วยวิธีการที่หลากหลายต่อหลายกลุ่มตามความเหมาะสม ให้หน่วยงานต้นสังกัด ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบ	○ ผ่านระดับคุณภาพที่ 3 และมีการนำผลประเมินไปวางแผนพัฒนาการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในทิศทางที่ดีขึ้น และ ○ มีผลการดำเนินงานแสดงให้เห็นวงจรการทำงานปกติของบุคลากรทุกคนภายในสถานศึกษาที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และเป็นแบบอย่างได้	○ ผ่านระดับคุณภาพที่ 4 และมีหลักฐานของผลการดำเนินงานที่เป็นระบบตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล
1. การสอบถาม สัมภาษณ์	- ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้อง
2. การตรวจสอบเอกสารหลักฐาน ร่องรอยการปฏิบัติงาน หรือ ข้อมูลเชิงประจักษ์	- คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ - บันทึกการประชุมของโรงเรียน - แผนการประเมินคุณภาพฯ - เครื่องมือการประเมินคุณภาพฯ - แบบบันทึกผลการประเมิน - สรุปรายงานผลการประเมินฯ - รายงานประจำปีของสถานศึกษา - บันทึกภาพถ่าย วิดิทัศน์ - ผลการดำเนินงานที่เป็นระบบตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป
	อื่นๆ เพิ่มเติม ....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาให้ผู้ประเมินเติม
ข้อความเพื่อเสนอแนะให้กระบวนการทำงานมีการมาก
พัฒนายิ่งขึ้น

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยเสนอข้อ
อภิปรายผลเกี่ยวกับผลการพัฒนาแบบตรวจสอบระบบ
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังรายละเอียด
ต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา โดย
ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ

ผลจากการที่แบบตรวจสอบระบบประกัน
คุณภาพภายในสถานศึกษาที่สร้างขึ้นมีองค์ประกอบ
ของแบบตรวจสอบ 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ตรวจสอบข้อมูล
ทั่วไป ตอนที่ 2 ตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา และตอนที่ 3 ตรวจสอบข้อเสนอแนะเพื่อ

การพัฒนา โดยมุ่งเน้นตรวจสอบระบบประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษาตามประกาศกฎกระทรวงฯ ซึ่ง
สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการตรวจสอบระบบ
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อให้ทราบการ
ทำงานของตนเอง รายละเอียดขั้นตอนกระบวนการ
ทำงานของสถานศึกษาตาม 8 ภาระงานได้อย่างชัดเจน
ตามกรอบกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยระบบ
หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.
2553 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้สามารถ
ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา ปรับปรุง ให้มีระบบประกัน
ภายในสถานศึกษาที่เข้มแข็งได้ ส่งผลถึงการยกระดับ
คุณภาพผู้เรียนได้ ซึ่งผลตรวจสอบความเหมาะสมของ
เนื้อหา โดยนำผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ
ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน คำนวณหาค่าดัชนีความ
สอดคล้อง IOC ซึ่งพบว่ามีค่า อยู่ระหว่าง 0.71-1.00

แสดงให้เห็นว่าตัวบ่งชี้ และระดับคุณภาพ มีความเหมาะสม สอดคล้อง ครอบคลุมองค์ประกอบหลักทั้ง 8 ด้าน โดยสอดคล้องกับ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543: 248-249) และบุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2547: 179) ที่กล่าวว่า การพิจารณาค่า IOC จะต้องมีความมากกว่า 0.5 ขึ้นไป จึงถือว่ามีคุณภาพเหมาะสมของเนื้อหา ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าแบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับนี้มีความเหมาะสมของเนื้อหาจากการวิเคราะห์เชิงเหตุผล

2. ตรวจสอบความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติ โดยการยืนยันฉันท์มติ

ผลตรวจสอบความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติ โดยการยืนยันฉันท์มติจากศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 201 แห่ง รวมทั้งสิ้น 402 คน ตรวจสอบความเหมาะสมระหว่างตัวชี้วัดกับองค์ประกอบหลักแต่ละด้าน โดยผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ศึกษานิเทศก์ทุกคนเห็นว่า ทุกตัวบ่งชี้และระดับคุณภาพมีความเหมาะสมสอดคล้องกับนิยามศัพท์ตามกรอบแนวคิดในการสร้างแบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยมีค่าร้อยละความเหมาะสม อยู่ระหว่าง 93.0–99.0 แสดงว่าแบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ฉบับนี้มีความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติ สามารถนำไปตรวจสอบได้ตรงกับสภาพความเป็นจริง

3. ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงตามโครงสร้าง ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของแบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตามโมเดลระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า

โมเดลระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาได้จากค่าไค-สแควร์ (Chi-square = 11.30) ที่องศาอิสระเท่ากับ 23 โดยมีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับหรือเข้าใกล้ 1 ($P=0.98$) แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 และค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของส่วนเหลือ (RMR) เท่ากับ 0.0014 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ ซึ่งมีความสอดคล้องกับเกณฑ์การพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนของโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่ละค่าดัชนีที่ Diamantopoulos และ Siguaw (อ้างใน สุภมาศ อังสุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ และรัชนีกุล ภิญญอนันตพงษ์, 2554: 27-29) ได้เสนอไว้ดังนี้ 1) ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) เสนอว่า RMSEA ที่ดีมากๆ ควรมีค่าน้อยกว่า 0.05 ซึ่งหมายถึงโครงสร้างมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี 2) ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อน (Root Mean Square Residual: RMR) ที่สรุปว่าค่า RMR ควรมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าโครงสร้างมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี 3) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) ควรมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.95 แสดงว่าโครงสร้างมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี และ 4) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) ควรมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.95 แสดงว่าโครงสร้างมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี แสดงว่า แบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาฉบับนี้มีความตรงตามโครงสร้าง

4. ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงด้วยวิธี Interrater reliability

ผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงของแบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้วยวิธีการหาความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบแอลฟา พบว่า แบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีค่าความเที่ยง 0.9608 ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ศิริชัย กาญจนวาสี (2544:38) ที่กล่าวว่าค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงที่สามารถนำไปใช้ได้ จะมีค่าตั้งแต่ 0.8 หรือ 0.9 ขึ้นไป และ เยาวดี วิบูลย์ศิริ (2545: 102) ที่กล่าวว่าแบบสอบที่สร้างขึ้นอย่างเป็นมาตรฐานที่ใช้ในหน่วยงานควรมีค่าความเที่ยงไม่น้อยกว่า 0.85 ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าแบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานี้มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงอยู่ในระดับที่สามารถนำไปใช้ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ระดับส่วนกลาง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้แบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อให้ได้สารสนเทศที่จำเป็นตรงกับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน ปรับปรุง พัฒนาสถานศึกษา เสนอเป็นนโยบาย เกร็ดในการปรับระบบการพัฒนางานในสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้สูงขึ้น

2. ระดับพื้นที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ใช้แบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลคุณภาพสถานศึกษา สามารถวิเคราะห์จุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนาได้ชัดเจน นำไปใช้เป็นข้อมูลพัฒนาระดับเขตพื้นที่การศึกษาได้

3. ระดับสถานศึกษา ใช้แบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อตรวจสอบการทำงานของตนเอง ให้สามารถพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้

4. แบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแบบตรวจสอบที่มี เนื้อหา ประเด็นในการตรวจสอบละเอียด ควรศึกษาให้เข้าใจถี่ถ้วนก่อนนำไปประเมินเพื่อความถูกต้องในการประเมิน

5. แบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นสำหรับการประเมินเพื่อพัฒนา ไม่เหมาะสมในการนำไปใช้เพื่อคัดเลือกจัดลำดับ หรือให้รางวัล

6. ผู้ใช้แบบตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรเป็นผู้รับผิดชอบงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ตามประกาศกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ควรมีการทำวิจัย รูปแบบ แนวทาง เพื่อพัฒนาผู้ตรวจสอบ ทบทวน ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามประกาศกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2544). **ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา : กรอบและแนวทาง ดำเนินงาน.**
 โครงการประกันคุณภาพการศึกษา. สำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมวิชาการ. (2547). **รายงานสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ.** (ม.ป.ท.).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การพัฒนาการวิจัยโดยใช้รูปแบบ (Online).**
www.kroobannok.com/news_file/p61238851032.pdf, 4 มีนาคม 2553.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2534). **เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย.** กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์สามเจริญพาณิชย์.
- ไพรวลัย พิทักษ์สาธิต. (2548). **เอกสารประกอบการบรรยายการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.**
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). **ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2)
 พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545.**
 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2553). **กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ.** การศึกษา.
 กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ. (2546). **รายงานการปฏิบัติการพัฒนาระบบการประกัน
 คุณภาพภายในสถานศึกษา.** เอกสารสำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่
 การปฏิบัติ.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2554). **แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
 ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553.**
 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2546). **ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตาม
 เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พิมพ์ดี.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2547). **สรุปรายงานผลการสำรวจสภาพการดำเนินงานการประกัน
 คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ช่วงปี พ.ศ. 2545-2546 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.**
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2549). **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.**
 กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.